

Hřib: Vláda navrhuje ruský zákon k šikaně neziskovek

9.3.2026 - | Česká pirátská strana

Vláda chystá návrh zákona o registraci zahraničních vazeb. Jde o kopii ruského zákona, který podle Pirátů představuje nebezpečný zásah do fungování občanské společnosti. Předseda Pirátů Zdeněk Hřib varuje, že návrh může v praxi vést ke stigmatizaci neziskových organizací, akademických institucí i mediálních projektů, které jsou pro veřejnou debatu a fungující demokracii naprosto klíčové.

„Jestli v Česku něco nepotřebujeme, tak je to registr nepohodlných neziskovek po vzoru Ruska nebo Maďarska. Tahle vláda se od počátku snaží házet občanské společnosti klacky pod nohy a tenhle ruský zákon je další krok k šikaně neziskovek. Demokracie ale stojí právě na tom, že vedle státu existují i nezávislé nevládní organizace, které mohou svobodně upozorňovat na problémy ve společnosti,“ řekl předseda Pirátů Zdeněk Hřib.

„Nevládní neziskové organizace pomáhají obětem násilí, rodinám v nouzi, seniorům nebo lidem bez domova. Organizují dobrovolníky při krizích a často také upozorňují na korupci nebo zneužívání moci. To není hrozba pro stát – to je naopak jedna z věcí, díky nimž stát funguje. A proto je nezbytně nutné za ně bojovat,“ dodal Hřib.

Návrh zákona podle Pirátů pracuje s velmi širokou a vágní definicí takzvané zahraniční vlivové činnosti. Do jeho režimu by tak mohly spadnout i běžné aktivity ve vzdělávání, výzkumu, médiích nebo v oblasti lidských práv či ochrany životního prostředí. V praxi by tak mohl dopadnout na velkou část občanské společnosti, která čerpá granty z mezinárodních programů nebo spolupracuje se zahraničními partnery.

„Celý návrh tohoto ruského zákona je namířený proti občanské společnosti a nevládním neziskovým organizacím. Vláda očividně chce mít monopol na pravdu. Pozoruhodné však je, že média jsou explicitně vyňatá. Na různé dezinfo weby a podivné televizní projekty tak zákon nedopadne ani náznakem. Skutečné vlivové subjekty se tedy označí za média a zákonu se jednoduše vyhnou. Na tom je vidět skutečný cíl této vlády, jímž je maďarská a ruská cesta. Výsledek? Třeba sociální služby budou mít problém konzultovat v rámci Evropy dobrou praxi, což dnes umožňují mimo jiné zahraniční sponzoři,“ vysvětlila místopředsedkyně Pirátů Olga Richterová.

Piráti zároveň upozorňují, že návrh zákona ukládá organizacím rozsáhlé evidenční povinnosti a umožňuje ukládat velmi vysoké sankce. Ty mohou podle nich pro mnoho organizací znamenat fakticky likvidační riziko a nemožnost sestavovat rozpočty dostatečně dopředu.

„Tento zákon nemá s transparentností nic společného. Je to pokus umlčet nezávislou kontrolu moci. Protikorupční organizace využívají mezinárodní granty právě proto, aby nebyly závislé na politicích a vládě, které třeba mají mnohdy kontrolovat. Pokud občanské organizace stát začne označovat za nástroje cizího vlivu a hrozit jim likvidačními pokutami za kritické analýzy, fakticky tím likviduje „hlídací psy“ demokracie. Pro občany to má velmi konkrétní dopad: tam, kde dnes neziskové organizace odhalují předražené zakázky, klientelismus nebo zneužívání dotací, může nastat ticho. Bez této kontroly bude mnohem snazší rozkrádat veřejné peníze a účet za to nakonec zaplatí všichni daňoví poplatníci. Korupce bez kontroly totiž vždy jen roste,“ přiblížila právní a protikorupční aspekt místopředsedkyně Pirátů Kateřina Stojanová:

„Občanská společnost, akademické instituce i watchdogové organizace jsou jedním z pilířů demokratického státu. Pokud stát vytvoří zákon, který je bude stavět do role podezřelých, oslabí tím vlastní demokratický systém. Hrozby ze zahraničí je potřeba řešit, ale určitě ne tímto způsobem. Zákony o zahraničních agentech vytvářejí prostor pro politické zneužití. Stačí se podívat na to, jak podobná legislativa funguje dnes v Gruzii, Maďarsku nebo Rusku,“ uzavřela Katerina Demetrashvili, členka zahraničního výboru Poslanecké sněmovny.

<https://www.pirati.cz/jak-pirati-pracuji/hrib-vlada-navrhuje-rusky-zakon-k-sikane-neziskovek>